

ЗАКОН УКРАЇНИ

{ Закон втратив чинність на підставі Кодексу
N 2755-VI ([2755-17](#)) від 02.12.2010, ВВР, 2011, N 13-14,
N 15-16, N 17, ст.112 }

Про податок з доходів фізичних осіб

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 37, ст.308)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 1344-IV ([1344-15](#)) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17-18, ст.250
N 1594-IV ([1594-15](#)) від 04.03.2004, ВВР, 2004, N 25, ст.345
N 1801-IV ([1801-15](#)) від 17.06.2004, ВВР, 2004, N 43-44, ст.493
N 1780-IV ([1780-15](#)) від 15.06.2004, ВВР, 2004, N 37, ст.458
N 1781-IV ([1781-15](#)) від 15.06.2004, ВВР, 2004, N 37, ст.459
N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004, ВВР, 2004, N 52, ст.564
N 2273-IV ([2273-15](#)) від 21.12.2004, ВВР, 2005, N 6, ст.133
N 2285-IV ([2285-15](#)) від 23.12.2004, ВВР, 2005, N 7-8, ст.162
N 2420-IV ([2420-15](#)) від 03.02.2005, ВВР, 2005, N 13, ст.230
N 2505-IV ([2505-15](#)) від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18-19,
ст.267
N 2552-IV ([2552-15](#)) від 21.04.2005, ВВР, 2005, N 21, ст.302
N 2642-IV ([2642-15](#)) від 03.06.2005, ВВР, 2005, N 27, ст.363
N 2771-IV ([2771-15](#)) від 07.07.2005, ВВР, 2005, N 34, ст.441
N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11,
ст.96
N 3201-IV ([3201-15](#)) від 15.12.2005, ВВР, 2006, N 13, ст.110
N 3378-IV ([3378-15](#)) від 19.01.2006, ВВР, 2006, N 22, ст.187
N 3424-IV ([3424-15](#)) від 09.02.2006, ВВР, 2006, N 26, ст.212
N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст.66
N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7-8, ст.78
- зміни діють по 31 грудня 2008 року }

{ Додатково див. Рішення Конституційного Суду
N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 309-VI ([309-17](#)) від 03.06.2008, ВВР, 2008, N 27-28, ст.253
N 345-VI ([345-17](#)) від 02.09.2008, ВВР, 2008, N 42-43, ст.293
N 347-VI ([347-17](#)) від 02.09.2008, ВВР, 2008, N 44, ст.297
N 800-VI ([800-17](#)) від 25.12.2008, ВВР, 2009, N 19, ст.257
N 879-VI ([879-17](#)) від 15.01.2009, ВВР, 2009, N 24, ст.296
N 1070-VI ([1070-17](#)) від 05.03.2009, ВВР, 2009, N 30, ст.416
N 1254-VI ([1254-17](#)) від 14.04.2009, ВВР, 2009, N 36-37, ст.511
N 1343-VI ([1343-17](#)) від 19.05.2009, ВВР, 2009, N 39, ст.550
N 1391-VI ([1391-17](#)) від 21.05.2009, ВВР, 2009, N 40, ст.577
N 1474-VI ([1474-17](#)) від 05.06.2009, ВВР, 2009, N 44, ст.656 -
зміни діють до 1 вересня 2012 року
N 1509-VI ([1509-17](#)) від 11.06.2009, ВВР, 2009, N 46, ст.700
N 1510-VI ([1510-17](#)) від 11.06.2009, ВВР, 2009, N 46, ст.701
N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009, ВВР, 2009, N 52, ст.763
N 1564-VI ([1564-17](#)) від 25.06.2009, ВВР, 2009, N 51, ст.758
N 1617-VI ([1617-17](#)) від 24.07.2009, ВВР, 2010, N 2-3, ст.11

N 2367-VI ([2367-17](#)) від 29.06.2010, ВВР, 2010, N 34, ст.486
N 2457-VI ([2457-17](#)) від 08.07.2010, ВВР, 2010, N 48, ст.564
N 2464-VI ([2464-17](#)) від 08.07.2010, ВВР, 2011, N 2-3, ст.11 }

{ У тексті Закону слова "недержавне пенсійне страхування" в усіх відмінках замінено словами "недержавне пенсійне забезпечення" у відповідному відмінку згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004 }

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

1.1. Додаткові блага - кошти, матеріальні чи нематеріальні цінності, послуги, інші види доходу, що виплачуються (надаються) платнику податку його працедавцем (самозайнятою особою), якщо такий дохід не є заробітною платою чи виплатою, відшкодуванням чи компенсацією за цивільно-правовими угодами, укладеними з таким платником податку (далі - інші виплати і винагороди).

Виплата (надання) платнику податку додаткових благ третьою особою від імені та/або за дорученням працедавця (самозайнятої особи) за її рахунок прирівнюється до надання таких додаткових благ таким працедавцем (самозайнятою особою).

Для цілей цього Закону під терміном "заробітна плата" розуміються також інші заохочувальні та компенсаційні виплати або інші виплати та винагороди, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом.

1.2. Дохід - сума будь-яких коштів, вартість матеріального і нематеріального майна, інших активів, що мають вартість, у тому числі цінних паперів або деривативів, одержаних платником податку у власність або нарахованих на його користь, чи набутих незаконним шляхом у випадках, визначених підпунктом 4.2.16 пункту 4.2 статті 4 цього Закону, протягом відповідного звітного податкового періоду з різних джерел як на території України, так і за її межами.

З метою оподаткування до доходів платника податку також включаються:

звичайна вартість майна, яке передається платником податку за довіреністю іншій особі, якщо умови такої довіреності передбачають право такої іншої особи продати таке майно або відчужити його в інший спосіб, крім такої передачі між членами подружжя у межах спільної часткової або спільної сумісної власності.

Якщо повірений повертає кошти, отримані внаслідок такого продажу (відчуження) довірителю у майбутньому, то:

сума таких коштів не включається до складу загального місячного або річного оподатковуваного доходу повіреного;

позитивна різниця між сумою таких коштів та звичайною вартістю майна, переданого за довіреністю, включається до складу загального оподатковуваного доходу довірителя відповідного звітного податкового періоду;

сума коштів або вартість майна, у тому числі цінних паперів, які надходять у власність юридичної особи, якщо згідно з довіреністю, наданою такою юридичною особою або її засновниками платнику податку, будь-які активні (видаткові) операції з такими коштами або майном здійснюються виключно за рішенням такого платника податку чи за його передорученням (окремою довіреністю) - третьою особою.

1.3. Дохід з джерелом його походження з України - будь-який дохід, одержаний платником податку або нарахований на його користь від здійснення будь-яких видів діяльності на території України, у тому числі, але не виключно, у вигляді:

а) процентів за борговими вимогами чи зобов'язаннями, випущеними (емітованими) резидентом;

б) дивідендів, нарахованих резидентом - емітентом корпоративних прав;

в) доходів у вигляді інвестиційного прибутку від здійснення операцій з цінними паперами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах;

г) доходів у вигляді роялті, іншої плати за використання прав інтелектуальної (у тому числі промислової) власності, отриманих від резидента;

д) доходів у вигляді заробітної плати, нарахованих (виплачених, наданих) внаслідок здійснення платником податку трудової діяльності на території України, від працедавця, незалежно від того, чи є такий працедавець резидентом або нерезидентом, а також заробітної плати, нарахованої особі за здійснення роботи за наймом у складі екіпажу (команди) транспортного засобу, який перебуває за межами території України, її територіальних вод (виключної економічної зони), у тому числі на якірних стоянках, та належить резиденту на правах власності або перебуває у його тимчасовому (строковому) користуванні та/або є зареєстрованим у Державному судновому реєстрі України чи Судновій книзі України;

е) доходів від надання в оренду (лізинг):

нерухомості, розташованої на території України;

рухомого майна, якщо орендодавець є резидентом України, або якщо користування таким майном здійснюється на території України, незалежно від того, чи є орендодавець резидентом чи нерезидентом;

е) доходів від продажу нерухомого майна, розташованого на території України;

ж) доходів від продажу рухомого майна, якщо факт зміни власника (продажу об'єкта рухомого майна) підлягає державній реєстрації та/або нотаріальному посвідченню згідно із законом України, або якщо місце вручення такого рухомого майна набувачеві знаходиться на території України;

з) доходів від здійснення підприємницької діяльності, а також незалежної професійної діяльності на території України;

и) доходів, що виплачуються (надаються) резидентами у вигляді виграшів і призів, у тому числі у лотерею (крім державної); благодійної допомоги, подарунків;

і) доходів у вигляді активів, що передаються у спадщину, якщо такі активи або джерело їх виплати знаходяться на території України;

ї) інших доходів як виплати чи винагороди за цивільно-правовими договорами, одержуваних резидентом або нерезидентом, якщо джерело виплати (нарахування) таких доходів знаходиться на території України, незалежно від резидентського статусу особи, що їх виплачує (нараховує).

1.4. Іноземний дохід - дохід, відмінний від доходу з джерелом його походження з території України.

1.5. Іпотечний житловий кредит - фінансовий кредит, що надається фізичній особі, товариству співвласників квартир або житловому кооперативу строком не менше п'яти повних календарних років для фінансування витрат, пов'язаних з будівництвом або придбанням квартири (кімнати) або житлового будинку (його частини) (з урахуванням землі, що знаходиться під таким житловим будинком, чи присадибної ділянки), які надаються у власність позичальника з прийняттям кредитором такого житла (землі, що знаходиться під ним, чи присадибної ділянки) у заставу. (Пункт 1.5 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від 15.12.2005)

1.6. Загальний оподатковуваний дохід - будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню згідно з цим Законом, нарахований (виплачений) на користь платника податку протягом звітного податкового періоду (далі - оподатковуваний дохід).

Загальний оподатковуваний дохід складається з доходів, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх нарахуванні (виплаті); доходів, які підлягають оподаткуванню у складі загального річного оподаткованого доходу; доходів, які оподатковуються за іншими правилами, визначеними цим Законом.

Загальний місячний оподатковуваний дохід дорівнює сумі оподатковуваних доходів, виплачених (нарахованих) протягом такого звітного податкового місяця.

Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, отриманих (нарахованих) протягом такого звітного податкового року.

1.7. Звітний податковий період - проміжок часу, який розпочинається з першого календарного дня першого місяця такого періоду та закінчується останнім календарним днем останнього місяця такого періоду. Для місячного податкового періоду перший та останній місяці збігаються.

Якщо фізична особа вперше отримує оподатковувані доходи всередині податкового періоду, то перший податковий період розпочинається з дня отримання таких доходів.

Якщо платник податку помирає, визнається судом померлим чи безвісно відсутнім або втрачає статус резидента (за відсутності податкових зобов'язань як нерезидента згідно з цим Законом),

останнім податковим періодом вважається період, який закінчується днем, на який відповідно припадає смерть такого платника податку, винесення такого судового рішення чи втрата ним статусу резидента.

1.8. Наймана особа - фізична особа, яка безпосередньо власною працею виконує трудову функцію виключно за дорученням або наказом працедавця згідно з умовами укладеного з ним трудового договору (контракту) відповідно до закону. При цьому усі вигоди від виконання такої трудової функції (крім заробітної плати такої найманої особи, інших виплат чи винагород на її користь, передбачених законодавством), а також усі ризики, пов'язані з таким виконанням або невиконанням, отримуються (несуться) працедавцем.

(Абзац другий пункту 1.8 статті 1 виключено на підставі Закону N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

(Абзац третій пункту 1.8 статті 1 виключено на підставі Закону N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

(Абзац четвертий пункту 1.8 статті 1 виключено на підставі Закону N 2642-IV ([2642-15](#)) від 03.06.2005)

1.9. Незалежна професійна діяльність - діяльність, що полягає в участі фізичних осіб у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, так само як діяльності лікарів (у тому числі стоматологів, зубних техніків), адвокатів, приватних нотаріусів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів та помічників зазначених осіб або осіб, зайнятих релігійною (місіонерською) діяльністю, іншій подібній діяльності, за умови якщо такі особи не є найманими працівниками чи суб'єктами підприємницької діяльності, які згідно з абзацом другим пункту 1.8 цієї статті прирівнюються до найманої особи.

1.10. Нерухоме майно (нерухомість) - об'єкти майна, які розташовуються на землі і не можуть бути переміщені в інше місце без втрати їх якісних або функціональних характеристик (властивостей), а також земля.

1.10.1. Нерухомість, відмінна від землі, поділяється на:

а) будівлі, а саме: приміщення, пристосовані для постійного або тимчасового перебування в них людей, а також об'єкти власності, функціонально пов'язані з такими приміщеннями.

Будівлі поділяються на будинки (включаючи готелі, мотелі, кемпінги та інші подібні об'єкти туристичної інфраструктури), квартири, кімнати у багатосімейних (комунальних) квартирах, індивідуальні гаражі або місця на гаражних стоянках чи в гаражних кооперативах, дачні будинки та інші об'єкти дачної (садової) інфраструктури, відмінні від землі;

б) споруди, а саме: об'єкти нерухомості, відмінні від будівель.

1.10.2. До вартості нерухомості у вигляді землі включаються також вартість будь-яких її капітальних поліпшень, у тому числі її планування, іригації, осушення, та дороги (шляхи).

1.11. Особа - фізична особа або юридична особа (її філії, відділення, інші відокремлені підрозділи), а також представництва юридичної особи.

1.12. Пасивний дохід - дохід, отриманий у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхових виплат і відшкодувань, а також орендних (лізингових) платежів за договорами оперативної оренди.

1.12-1. Пенсійний внесок - кошти, внесені до недержавного пенсійного фонду, страхової організації або на пенсійний депозитний рахунок до банківської установи у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до Закону України "Про недержавне пенсійне забезпечення" ([1057-15](#)). Для цілей оподаткування пенсійний внесок не є збором на обов'язкове державне пенсійне страхування. (Статтю 1 доповнено пунктом 1.12-1 згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

1.12-2. Пенсійний вклад - кошти, внесені на вкладний (депозитний) рахунок, відкритий у банку за договором пенсійного вкладу відповідно до закону. (Статтю 1 доповнено пунктом 1.12-2 згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004; в редакції Закону N 3201-IV ([3201-15](#)) від 15.12.2005)

1.13. Податок - податок з доходів фізичних осіб; оподаткування - порядок, пов'язаний з визначенням об'єкта оподаткування, обчисленням та сплатою (утриманням) податку з доходів фізичних осіб; платник податку (у відповідних відмінках) - платник податку з доходів фізичних осіб.

Податок з доходів фізичних осіб - плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок згідно з цим Законом.

1.14. Податкова адреса фізичної особи - місце постійного або переважного проживання платника податку, місце податкової реєстрації платника податку, визначене згідно з законодавством.

1.15. Податковий агент - юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ) або фізична особа чи представництво нерезидента - юридичної особи, які незалежно від їх організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати цей податок до бюджету від імені та за рахунок платника податку, вести податковий облік та подавати податкову звітність податковим органам відповідно до закону, а також нести відповідальність за порушення норм цього Закону. (Абзац перший пункту 1.15 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

Податковим агентом, зокрема, є фізична особа, що є суб'єктом підприємницької діяльності чи здійснює незалежну професійну діяльність, яка використовує найману працю інших фізичних осіб, щодо виплати заробітної плати (інших виплат та винагород) таким іншим фізичним особам. (Абзац другий пункту 1.15 статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

1.16. Податковий кредит - сума (вартість) витрат, понесених платником податку - резидентом у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб

протягом звітного року (крім витрат на сплату податку на додану вартість та акцизного збору), на суму яких дозволяється зменшення суми його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року, у випадках, визначених цим Законом.

1.17. Працедавець - юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ чи її представництво) або фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності (включаючи самозайнятих осіб), яка укладає трудові договори (контракти) з найманими особами та несе обов'язки із сплати їм заробітної плати, а також нарахування, утримання та сплати цього податку до бюджету, нарахувань на фонд оплати праці, інші обов'язки, передбачені законами.

1.18. Рухоме майно - майно, відмінне від нерухомого.

1.19. Самозайнята особа - платник податку, який є суб'єктом підприємницької діяльності або здійснює незалежну професійну діяльність та не є найманою особою у межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності.

1.20. Фізична особа - громадянин України, фізична особа без громадянства або громадянин іноземної держави.

1.20.1. Фізична особа - резидент - фізична особа, яка має місце проживання в Україні.

У разі якщо фізична особа має місце проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо така особа має місце постійного проживання в Україні; якщо особа має місце постійного проживання також в іноземній державі, вона вважається резидентом, якщо має більш тісні особисті чи економічні зв'язки (центр життєвих інтересів) в Україні.

У разі якщо державу, в якій фізична особа має центр життєвих інтересів, не можна визначити, або якщо фізична особа не має місця постійного проживання у жодній з держав, вона вважається резидентом, якщо перебуває в Україні не менше 183 днів (включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року.

Достатньою (але не виключною) умовою визначення місця знаходження центру життєвих інтересів фізичної особи є місце постійного проживання членів її сім'ї або її реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності.

Якщо неможливо визначити резидентський статус фізичної особи, використовуючи попередні положення цього підпункту, фізична особа вважається резидентом, якщо вона є громадянином України.

Якщо всупереч закону фізична особа - громадянин України має також громадянство іншої країни, то з метою оподаткування цим податком така особа вважається громадянином України, який не має права на залік податків, сплачених за кордоном, передбаченого цим Законом або нормами міжнародних угод України.

Якщо фізична особа є особою без громадянства і на неї не поширюються положення абзаців першого - четвертого цього підпункту, то її статус визначається згідно з нормами міжнародного

права.

Достатньою підставою для визначення особи резидентом є самостійне визначення нею основного місця проживання на території України у порядку, встановленому цим Законом, або її реєстрація як самозайнятої особи.

1.20.2. Фізична особа - нерезидент - фізична особа, яка не є резидентом України.

1.20.3. У разі якщо у цьому Законі використовуються терміни "резидент" або "нерезидент" у відповідних відмінках, під цими термінами відповідно розуміються "фізична особа - резидент" або "фізична особа - нерезидент".

1.20.4. Для цілей цього Закону членами сім'ї фізичної особи є її дружина або чоловік, діти як фізичної особи, так і її дружини або чоловіка (у тому числі усиновлені), батьки, баба або дід як фізичної особи, так і її дружини або чоловіка, брати чи сестри як фізичної особи, так і її дружини або чоловіка, онуки як фізичної особи, так і її дружини або чоловіка, інші утриманці такої фізичної особи або її опікуни, визнані такими згідно із законом.

Членами сім'ї фізичної особи першого ступеня споріднення вважаються її батьки та батьки її чоловіка або дружини, її чоловік або дружина, діти як такої фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, у тому числі усиновлені ними діти. Інші члени сім'ї фізичної особи вважаються такими, що мають другий ступінь споріднення.

1.21. Інші терміни використовуються у значеннях, визначених законами з питань оподаткування або іншими законами, що не суперечать таким законам та цьому Закону у частині визначення термінів.

Стаття 2. Платники податку

2.1. Платниками податку є:

резидент, який отримує як доходи з джерелом їх походження з території України, так і іноземні доходи;

нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України.

2.2. Не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені на умовах взаємності міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, щодо доходів, одержуваних ним безпосередньо від здійснення такої дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором іншої діяльності.

2.3. Якщо платник податку помирає або визнається судом померлим чи безвісно відсутнім, то податок за останній податковий період справляється з активів такого платника податку (нарахованих на його користь доходів) при відкритті спадщини, з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Стаття 3. Об'єкт оподаткування

3.1. Об'єктом оподаткування резидента є:

3.1.1. загальний місячний оподатковуваний дохід;

3.1.2. чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом зменшення загального річного оподаткованого доходу на суму податкового кредиту такого звітного року;

3.1.3. доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті;

3.1.4. іноземні доходи.

3.2. Об'єктом оподаткування нерезидента є:

3.2.1. загальний місячний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;

3.2.2. загальний річний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;

3.2.3. доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті.

3.3. При нарахуванні доходів у вигляді валютних цінностей або інших активів, чия вартість є вираженою в іноземній валюті або міжнародних розрахункових одиницях, така вартість перераховується у гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, діючим на момент одержання таких доходів.

3.4. При нарахуванні доходів у будь-яких негрошових формах об'єкт оподаткування визначається як вартість такого нарахування, визначена за звичайними цінами, помножена на коефіцієнт, який розраховується за такою формулою:

$$K = 100 : (100 - Sp), \text{ де}$$

K - коефіцієнт;

Sp - ставка податку, встановлена для таких доходів на момент такого нарахування.

Вартість такого нарахування визначається виходячи із звичайної ціни, збільшеної на суму:

податку на додану вартість, якщо особа, яка здійснює таке нарахування, є платником податку на додану вартість;

акцизного збору, якщо надається підакцизний товар.

У такому ж порядку визначається об'єкт оподаткування для сум надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлений строк.

Якщо особа, яка нараховує доходи у формах, відмінних від грошової, є платником податку на прибуток підприємств за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" ([334/94-ВР](#)), то до її валових витрат включається сума, розрахована згідно з цим пунктом. Така сама сума є базою нарахування єдиного внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування. { Абзац дев'ятий пункту 3.4 статті 3 із змінами, внесеними згідно з Законом N 2464-VI ([2464-17](#)) від 08.07.2010 }

3.5. При нарахуванні доходів у вигляді заробітної плати об'єкт оподаткування визначається як нарахована сума такої заробітної плати, зменшена на суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який відповідно до закону справляється за рахунок доходу найманої особи.

{ Пункт 3.5 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004; в редакції Закону N 2464-VI ([2464-17](#)) від 08.07.2010 }

Стаття 4. Загальний оподатковуваний дохід

4.1. Загальний річний оподатковуваний дохід

Загальний річний оподатковуваний дохід складається з суми загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року, а також іноземних доходів, одержаних протягом такого звітного року.

4.2. Загальний місячний оподатковуваний дохід

До складу загального місячного оподаткованого доходу включаються:

4.2.1. доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору;

4.2.2. доходи від продажу об'єктів прав інтелектуальної (промислової) власності; доходи у вигляді сум авторської винагороди, іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами) (далі - роялті), у тому числі одержувані спадкоємцями власника такого нематеріального активу;

4.2.3. сума (вартість) подарунків у межах, що підлягають оподаткуванню згідно з нормами статті 14 цього Закону;

4.2.4. сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення відповідно до закону, страхових внесків (премій), пенсійних вкладів, сплачена будь-якою особою - резидентом, іншою ніж платник податку, за такого платника податку чи на його користь, крім сум, що сплачуються:

а) особою - резидентом, яка визначається вигодонабувачем (бенефіціаром) за такими договорами;

б) одним із членів сім'ї першого ступеня споріднення платника податку;

в) працедавцем - резидентом за свій рахунок за договорами довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного забезпечення платника податку, якщо така сума у розрахунку на такого платника податку не перевищує 15 відсотків нарахованої таким працедавцем суми заробітної плати платнику податку протягом кожного звітного податкового місяця, за який сплачується такий

страховий внесок (премія), але при цьому не вище суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, діючого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень у розрахунку за такий місяць за сукупністю всіх таких внесків;

(Підпункт 4.2.4 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

4.2.5. сума страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум або пенсійних виплат, що сплачуються платнику податку за договорами довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, за договорами пенсійного вкладу, у випадках та розмірах, визначених підпунктом 9.8.2 пункту 9.8 статті 9 цього Закону; (Підпункт 4.2.5 пункту 4.2 статті 4 в редакції Закону N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

4.2.6. частина доходів від операцій з майном, розмір якої визначається згідно з положеннями статей 11 - 12 цього Закону;

4.2.7. дохід від надання майна в оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, встановленому пунктом 9.1 статті 9 цього Закону;

4.2.8. оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів попередніх податкових періодів та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований податковим органом згідно із законом;

4.2.9. дохід, отриманий платником податку від його працедавця як додаткове благо (за винятками, передбаченими пунктом 4.3 цієї статті), а саме у вигляді:

а) вартості використання житла, інших об'єктів матеріального або нематеріального майна, наданих платнику податку у безоплатне користування, за винятком, коли таке надання зумовлене виконанням платником податку трудової функції чи передбачене нормами трудового договору (контракту) або відповідно до закону, у встановлених ними межах, а також за винятком користування автомобільним транспортом, наданих платнику податку його працедавцем-резидентом, який є платником податку на прибуток підприємств;

б) вартості майна та харчування, безоплатно отриманого платником податку, крім випадків, визначених у підпункті 5.4.1 пункту 5.4 статті 5 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" ([334/94-ВР](#));

в) вартості послуг домашнього обслуговуючого персоналу, безоплатно отриманих платником податку, включаючи працю підпорядкованих осіб, а також осіб, що перебувають на військовій службі чи є заарештованими або ув'язненими.

Під терміном "послуги домашнього обслуговуючого персоналу" розуміються послуги з побутового обслуговування фізичної особи, членів її сім'ї або від імені чи за їх дорученням - будь-якої третьої особи, включаючи ремонт або спорудження об'єктів рухомого чи нерухомого майна, що належать таким особам або використовуються ними;

г) суми грошового або майнового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих, що підлягають

обов'язковому відшкодуванню згідно із законом за рахунок бюджету або звільняються від оподаткування згідно з цим Законом;

д) суми фінансової допомоги, включаючи суми боргу платника податку, анульованого кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства;

е) вартості безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), а також суми знижки з ціни (вартості) товарів (послуг), що перевищує звичайну, розраховану за правилами визначення звичайних цін (у розмірі такої знижки), крім випадків, передбачених пунктом 4.3 цієї статті.

Якщо додаткові блага надаються у формах, відмінних від грошової, об'єкт оподаткування обчислюється за правилами, визначеними пунктом 3.4 статті 3 цього Закону.

Якщо додаткові блага надаються особою, що не є працедавцем платника податку, чи особою, яка діє від імені або за дорученням такого працедавця, то такі доходи прирівнюються з метою оподаткування до подарунків з їх відповідним оподаткуванням;

4.2.10. дохід у вигляді неустойки, штрафів або пені, фактично одержаних платником податку як відшкодування матеріальної або немайнової (моральної) шкоди, крім:

а) сум, що спрямовуються на відшкодування прямих збитків, понесених платником податку внаслідок заподіяння йому матеріальної шкоди;

б) процентів, одержаних від боржника внаслідок прострочення виконання ним грошового зобов'язання у розмірі, прямо встановленому цивільним законодавством, якщо інший розмір не встановлено таким цивільно-правовим договором;

в) пені, яка сплачується на користь платника податку за рахунок бюджету (цільового страхового фонду) внаслідок несвоєчасного повернення надміру сплачених податків, зборів (обов'язкових платежів) або інших сум бюджетного відшкодування;

г) сум шкоди, завданої платнику податку актами і діями, визнаними неконституційними, або завданої незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури та суду, яка відшкодовується державою у порядку, встановленому законом.

Підпункт 4.2.10 не регулює порядок оподаткування сум страхових виплат, страхових відшкодувань і викупних сум за договорами страхування;

4.2.11. сума заборгованості платника податку, за якою минув строк позовної давності та яка перевищує суму, що становить 50 відсотків місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року. Фізична особа самостійно сплачує податок з таких доходів та відображає їх у річній податковій декларації, крім сум податкової заборгованості, за якими минув строк давності згідно з законом, що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів (обов'язкових платежів) та погашення податкового боргу; { Підпункт 4.2.11 пункту 4.2 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009 }

4.2.12. дохід у вигляді процентів (дисконтних доходів), дивідендів та роялті, вирашів, призів; інші доходи, крім зазначених у пункті 4.3 цієї статті; (Щодо тимчасового часткового зупинення дії підпункту 4.2.12 пункту 4.2 статті 4 додатково див. Закон N 2285-IV ([2285-15](#)) від 23.12.2004 - редакція до 31.03.2005 р.)

4.2.13. інвестиційний прибуток від здійснення платником податку операцій з цінними паперами та корпоративними правами, випущеними в інших, ніж цінні папери, формах, крім доходу від операцій, зазначених у підпунктах 4.3.3 та 4.3.17 цієї статті;

4.2.14. дохід у вигляді вартості успадкованого майна, у межах, що підлягає оподаткуванню цим податком згідно з нормами статті 13 цього Закону;

4.2.15. сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої розраховується згідно з пунктом 9.10 статті 9 цього Закону;

4.2.16. кошти або майно (немайнові активи), отримані платником податку як хабар, викрадені чи знайдені як скарб, не зданий державі згідно із законом, у сумах, підтверджених обвинувальним вироком суду, незалежно від призначеної ним міри покарання;

4.2.17. доходи, які становлять позитивну різницю між сумою внесених фізичною особою коштів до фонду фінансування будівництва та сумою коштів, отриманих такою особою від інших осіб у разі відступлення права вимоги таким іншим особам, у тому числі якщо таке відступлення здійснено на підставі договору купівлі-продажу, або виплачених такій особі з такого фонду у разі її відмови від участі у цьому фонді, за винятком випадків, коли фізична особа отримані з фонду фінансування будівництва кошти одночасно передала в управління тому ж управителю в той же або інший фонд фінансування будівництва. { Пункт 4.2 статті 4 доповнено підпунктом 4.2.17 згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004; в редакції Закону N 3201-IV ([3201-15](#)) від 15.12.2005; із змінами, внесеними згідно із Законом N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009 }

4.3. Доходи, які не включаються до складу загального місячного або річного оподаткованого доходу

До складу загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку не включаються такі доходи (що не підлягають відображенню в його річній податковій декларації):

4.3.1. сума державної матеріальної та соціальної допомоги у вигляді адресних виплат коштів та надання соціальних послуг відповідно до закону, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи допомогу по вагітності та пологах), винагород та страхових виплат, які отримуються платником податку відповідно з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування згідно із законом, у тому числі (але не виключно): (Абзац перший підпункту 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

а) сума грошової допомоги, яка надається згідно із законом членам сімей військовослужбовців чи осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (безвісно пропали) або померли внаслідок виконання ними службових обов'язків; { Підпункт "а" підпункту 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами N 879-VI ([879-17](#)) від 15.01.2009, N 1254-VI ([1254-17](#)) від 14.04.2009 }

б) сума державних премій України або державних стипендій України, визначених законом або указами Президента України, а також вартість державних нагород чи винагород від імені України, крім тих, що виплачуються коштами чи іншим майном, відмінним від таких нагород, сума Нобелівської премії та Абелівської премії; (Абзац "б" підпункту 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2505-IV ([2505-15](#)) від 25.03.2005)

в) сума допомоги, яка виплачується (надається) жертвам нацистських переслідувань або їх спадкоємцям з бюджетів або інших джерел, визначених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також особам, які мають звання "Праведник Миру";

г) сума допомоги, яка виплачується (надається) особам, визнаним репресованими та/або реабілітованими згідно із законом, або їх спадкоємцям, з бюджетів або інших джерел, визначених міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

д) сума пенсій або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, а також з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії не підлягають оподаткуванню чи оподатковуються в країні їх виплати. (Підпункт "д" підпункту 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

е) сума грошової компенсації за витрату часу, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України, яку отримують фізичні особи за ведення записів та подання відомостей відповідно до програм державних вибіркового обстежень, що проводяться органами державної статистики. { Підпункт 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом N 1070-VI ([1070-17](#)) від 05.03.2009 }

Виключення, передбачені цим підпунктом, не поширюються на виплати заробітної плати; виплати, пов'язані з тимчасовою втратою працездатності; регресні виплати;

е) сума грошової компенсації, що виплачується військовослужбовцям за належне їм для отримання жиле приміщення; { Підпункт 4.3.1 пункту 4.3 статті 4 доповнено підпунктом "е" згідно із Законом N 1510-VI ([1510-17](#)) від 11.06.2009 }

4.3.2. сума коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт, з урахуванням норм пункту 9.10 статті 9 цього Закону;

4.3.3. сума доходів, отриманих у вигляді процентів платником податку від розміщення ним коштів у цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України, виграші у державну лотерею; { Підпункт 4.3.3 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 107-VI ([107-17](#)) від 28.12.2007 - зміну визнано неконституційною згідно з Рішенням Конституційного Суду N 10-рп/2008 ([v010p710-08](#)) від 22.05.2008; в редакції Закону N 309-VI ([309-17](#)) від 03.06.2008 }

4.3.4. сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, завданої йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених законом;

4.3.5. суми виплат чи відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат та відшкодувань за цивільно-правовими договорами), що здійснюються з урахуванням норм пункту 9.7 статті 9 цього Закону: (Абзац перший підпункту 4.3.5 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

а) професійними та творчими спілками їх членам у випадках, передбачених законом;

б) Товариством Червоного Хреста України на користь отримувачів благодійної допомоги відповідно до закону;

в) іншими неприбутковими організаціями (крім кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ) та благодійними фондами України, чий статус визначається відповідно до закону, на користь отримувачів таких виплат, крім будь-яких виплат або відшкодувань членам керівних органів таких організацій або фондів та пов'язаним з ними фізичним особам; (Підпункт "в" підпункту 4.3.5 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1958-IV ([1958-15](#)) від 01.07.2004)

г) з Державного бюджету України на користь дійсних членів (академіків) та членів-кореспондентів Національної академії наук України та Української академії аграрних наук, Академії медичних наук України, Академії педагогічних наук України, Академії правових наук України, Академії мистецтв України як щомісячна довічна плата за звання дійсного члена та члена-кореспондента; (Підпункт 4.3.5 пункту 4.3 статті 4 доповнено підпунктом "г" згідно із Законом N 2420-IV ([2420-15](#)) від 03.02.2005)

г) сума коштів, яка щорічно виплачується переможцям Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика; (Підпункт 4.3.5 пункту 4.3 статті 4 доповнено підпунктом "г" згідно із Законом N 2552-IV ([2552-15](#)) від 21.04.2005)

4.3.6. сума внесків на обов'язкове страхування платника податку відповідно до закону, інших ніж єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; { Підпункт 4.3.6 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно з Законом N 2464-VI ([2464-17](#)) від 08.07.2010 }

4.3.7. сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його працедавця у розмірах, визначених законом; { Підпункт 4.3.7 пункту 4.3 статті 4 із змінами, внесеними згідно з Законом N 2464-VI ([2464-17](#)) від 08.07.2010 }

4.3.8. кошти або вартість майна (немайнових активів), які надходять платнику податку за рішенням суду внаслідок поділу спільної сумісної власності подружжя у зв'язку з розірванням шлюбу чи визнанням його недійсним або за добровільним рішенням сторін, з урахуванням норм Сімейного кодексу України ([2947-14](#));

4.3.9. аліменти, що виплачуються платнику податку:

а) згідно з рішенням суду;